

Balua kwa Akaebulania Kilongoi

Kitabu cha Ebulania ngi kitabu chukupegana mwojo andi palengania Yesu ilebe yenge yulondoli mu Lilagano Liyono. Iandikigwe andi matangacho. Gabi mapungu 60 mu Lilagano Liyono mu kitabu cha Ebulania agalaya kutenda kweli ngalengania ulondoli ni liengo li Kiyahudi li ukung'i nkolo. Magambu ga genia kitabu chenje kiandikigwa gambu gwa kape mwojo Akayahudi abunhwamini Kilisto. Ebulania alaite Yesu palenganikie Chalia kuyene akakung'i bipangaje kabe malumbo. Yesu nga lilumbo lya mabaja goa, pakamwe nu kukila kingobu. Bandu abunhwamini Kilisto ba ngoe uyo bapata mwojo mu kitabu cha Ebulania kujendeke kunkengama Yesu Kilisto nga jwenio jwatei iwechekane twe kunhwamini Nnoongo, nu uyo kujendeke kunhwamini jwenio (Lipungu lya 12:2).

Abije mundu jwamanyi mene jwaandike kitabu cha Ebulania, nambu akachomi balenga kutenda iwechakine kiandikigwa na ndundame Paulo, andaje Luka, andaje Banaba. Chaka chikiandikigwa uyo kimanyakineje nambu bandu ajingi baamine kutenda kiandakigwa chaka 70 kuboka pukubelekwa Kilisto. Yelusalemu jialabigwa chaka 70 kuboka pukubelekwa Kilisto nambu nhwandiki ju kitabu chenje alongila ilebe yenie tango nu

kualabigwaje Yelusalemu. Kitabu cha Ebulania kiandikigwa ku Loma (Lipungu lya 3:24). Iwechakine ngikikwela mumakanicha nduu.

Agabi mokitabu

Nhwandiki alaite kutenda Yesu nga jwambone kwa akalondoli ba Nnoongo boa na akapakachi (Lipungu lya 1:1-4:13).

Kabe ngajendeke kulaya kutenda Yesu nga jwambone kwa akakung'i abijilongalea nyumba ja Nnoongo ku Yelusalemu (Lipungu lya 4:14-7:28).

Uyo liengo lya Yesu lyambone kupeta lilagano lya lolo Nnoongo lyabeka na bandu bakwe kupete lilagilo lyampa Musa (Lipungu lya 8:1-10:31).

Kuboka pukulenga kipola kutenda Yesu nga jwambone muno, nhwandiki alaite pipaligwa kutama (Lipungu lya 10:32-13:17).

Pukujomolela nhwandiki mokitabu chakwe ajomoli mubalua jakwe kwa kapata abali (Lipungu lya 13:18-25).

Nnoongo alonge kupete Mwana jwakwe

¹ Kalakala Nnoongo ngalonge na akanhokabito pajingi kwa ndela ja akalondoli ba Nnoongo, ² nambu machoba gukupela gano, alongi natwe kwa ndela ja Mwana jwakwe. Kupete jwenio Nnoongo ngapangania mbengu na dunia ni ilebe yoa eibi mwenio, ngampambula kupala ilebe yoa ibe yakwe. ³ Jwenio nga kung'ala ku kibumo cha Nnoongo na abi telatela na mweni Nnoongo, ajikamwi pamwe dunia ku lilobe lyakwe lina makakala. Kibokacha kajeguya bandu mabaja

gabe, atamite kunani kumbengu, kingonu cha kalelo cha Nnoongo nkolongwa.

Ukolongwa gwa Mwana jwa Nnoongo

⁴ Mwana ngabekigwa kube nkolongwa kapeta akapakachi bu kumbengu, andi yene liina elyampi Nnoongo nga likolongwa kupeta maina ga akapakachi bukumbengu. ⁵ Gambu Nnoongo annengije mpakachi jwajoa, kulenga,

“Mwe Mamanango, lele nonge bandu boa bamaneye kutenda ne Nawabinu.”

Kabe Nnoongo alengitije kumpakachi jwajoa,

“Ne mamba Nawabinu na mwe mma Mamanango.”

⁶ Nambu Nnoongo apakiba akantuma Mwana jwakwe, jwabi litibo padunia alenga,

“Akapakachi boa ba Nnoongo banng'ongalele.”

⁷ Nambu kunhwalo gwa akapakachi bukumbengu Nnoongo ngalenga,

“Babekite akapakachi bakwe kube upepo, na abammegelela kube nimi ya mwoto.”

⁸ Nambu kwa Mwana jwakwe, Nnoongo alenga,

“Kitebu chinu chikingwana, mwe mana Nnoongo cha machoba goa changa pela.”

Mwe matawala bandu binu pangabagula.

⁹ “Mwe magapala agunhwalali Nnoongo nu kuchimwa ubaja.

Kuyene, Nnoongo, ojwabi Nnoongo jwinu, ngampambula,

nu kumpe kualala mwojo muno kupeta akajinu.”

¹⁰ Na kabele, alengite,

“Angwana, mwe kalakala ngammeka kijemo cha dunia,

na mbengu liengo lya maboko ginu.”

¹¹ “Yene maipela, nambu mwe nhwigala machoba goa,
yoa mailala andi ngobo.

¹² “Mamilibulunga andi likai,
nayene maligalambuka andi lutando olulalite.
Nambu mwe mma ujwajo machoba goa pangapela,
Bwomi gwinu upelaje.”

¹³ Nnoongo annengije mpakachi jwakwe na jumweje, kulenga,
“Ntame kingono chango cha kalelo,
mpaka batamile akangondwa binu pae.”

¹⁴ Lele akapakachi bukumbengu nga nike?
Ngi ihuke tu eimmegele Nnoongo na yombe ikingigwa kajangata bandu abapakoligwa.

2

Ukoli nkolongwa

¹ Kwa yene tupaligwa kuagabala kwa maha goa agatagajoine, tukaikaje kutumbu kuoba kachoko kachoko. ² Nhwalo gwago gutangachigwa na akapakachi bukumbengu ubonekana kube kweli mundu jwajoa jwanga kengama andaje kulemwa ngahukumigwa andi apipaligwa. ³ Lele twenga tujepa bole anda tubembwile ukomboi nkolongwa andi gongono? Angwana bene ngabatumbu kutangacha ukoli gwenio na abajoa ngabachalakicha kwito kutenda nga kweli. ⁴ Nnoongo uyo ngajonjake penia uchalakichi kukulaya iingi na yukuomongwa ni ikobo ijingi

na kape bandu itoi ya Uhuke jwa Chwapi andi papala mwene.

Yesu nga jwatulongalea twe kukoligwa

⁵ Nnoongo babekiteje akapakachi bukumbengu babe akakolongwa badunia nhyono ejiika, yani dunia jitujilenga. ⁶ Uyo pabi paali pa Majandiko gachwapi palenga,

“Mundu nga nike, ata munhwachile, jwabelwike na mundu nga nike ata munhwagabale?”

⁷ Ngammeka kukungobu tu abe nchokochoko kupeta pabakiba akapakachi bukumbengu,

munkwindie luchengo lu kibumo ni ichima, ⁸ ngammeka ilebe yoa pae ja makongono gakwe.” Galengigwe kutenda Nnoongo ngammeka mundu kube ntawala jwa ilebe yoa, yani panga kileka ata chimwe. Ata yene, tubikulolaje tango mundu akaitawala ilebe yoa ngoe.

⁹ Nambu tummona Yesu jwabekigwa kukungobu tu kube nchokochoko kupeta akapakachi bu kumbengu, kwa magambu ga gwambone gwa Nnoongo kwito, Yesu ngawe magambu ga bandu boa. Magambu gu kulaga kwakwe mpaka kuwe, ngoe tummona bankwindie luchengo lu kibumo ni ichima. ¹⁰ Kupala alete ingota ijingi ikilonde mukolongwa gwakwe. Ikiba tela kwa Nnoongo ojwapangania nu kutendekea ilebe yoa kummeka Yesu akamilika muno kwa ndela ju kupotekigwa. Gambu Yesu nga ojwabakola bandu boa.

¹¹ Jwenio bajeguyanga bandu mabaja gabe, jwombe pamwe na abajeigwe mabaja gabe, boa bakweti Awawa bamwe. Nga magambu Yesu akwetije oni kakemanga benia, akalongomundu, ¹² andi apalenga ku Nnoongo,

“Manalandulila akalongo bango itendwa inu. Panakati ja ngongano jabe manannyembela.”

¹³ Alenga kabele,

“Manimmekela Nnoongo lihyobalelo lyango.”

Kabe ngajendeke kulenga,

“Ne mbi pamba pamwe na bandu abambi Nnoongo kube ingota yango.”

¹⁴ Andi ingota pikweti mmele na myai andi achikibelei babe, Yesu uyo ngaika kube andi angweto. Atenda yene kupala kwa kiu chakwe, anhwotole Mmaja jwakamulile makakala ga kiu.

¹⁵ Yesu atenda yenie kupala kabeka agabwa baba, kukujogopa kiu, ngababe akabanda mu bwomi gwabe gwoa. ¹⁶ Gambu kweli Yesu aika magambu ga kjangata akapakachi bu kumbenguje, nambu, “Kjangata ibelei yu Ulaimu.”

¹⁷ Magambu akapaligwa abe andi akalongomundu ku ilebe yoa, kupala abe Nkolongwa jwabe jwa Akakung'i jwa Nnoongo jwaaminike na juna kia mu kummegele Nnoongo, kupala mabaja ga bandu gaboigwe. ¹⁸ Magambu mwene ngaimbalila kulaga palondoigwa yene aotwile kjangata angweto abalondoigwa.

3

Yesu nga nkolongwa kupeta Musa

¹ Makalongo bango, mabandu ba Nnoongo mamikilondite mulukemo lu kumbengu, munhwachila muno Yesu ndundame na nkung'i Nkolongwa jwa imani jitulenga kukano ito. ² Jwenio akiba juna kuaminika ku Nnoongo ojwampambula andi Musa pakiba juna kuaminika pababegelela bandu boa abakemigwa nyumba ja Nnoongo. ³ Nambu Yesu apaligwa ichima ngolongwa muno kupeta Musa gambu nchengi jwa nyumba kupata ichima muno kupeta nyumba jene. ⁴ Kila nyumba jichengigwe na mundu, nambu Nnoongo nga nchengi jwa ilebe yoa. ⁵ Musa jwombe akiba mpakachi juna kuaminika muliengo lyakwe lyoa lyenie, liengo lyakwe likiba kuchalakicha gaga agapakulonge Nnoongo kingobu chikiika. ⁶ Nambu Kilisto jwombe nga ojwaaminika andi Mwana juna kinala mu nyumba ja Nnoongo. Tubeni twenga nga nyumba jakwe anda tujendeke kube ndii mu lihyobalelo litulokelokela.

Kakelabuya bina kujundupa myojo

⁷ Andi Uhuke jwa Chwapi palenga Muma-jandiko Gachwapi,
 “Lele anda nnyoininge lilobe lya Nnoongo,
⁸ makajundupa myojoje andi akahokabinu
 kingobu chache chabankana Nnoongo,
 lichoba libannondoya kupongoti.
⁹ Nnoongo alenga kwenio akahokabinu ngaban-
 nondoya,
 iganukube ngibibona itendwa yango kwa yaka
 makomi ncheche!

10 Kwa magambu genia ngambe nililaka ku bandu benia nganenga,

‘Machoba goa bakengama ndela yabe,

bimanyije ngu ndela yango.’

11 Nganjimwa, nganapila,

‘Bijingije ngu paali pango pukupomolela!’ ”

12 Makalongo, mmaganga maha akabeje mundu jwajoa kati jinu jwabi na mwojo mmaja na jwangaamini na mikikibekaje kutali na Nnoongo jwabi mmomi. 13 Nambu pannyendeke kujoa lilobe lende, “Lele,” likachomigwa Mumajandiko, nnimbiane mwojo kila machoba kupala mundu jwajoa akakotokaje kuagabala magambu gu koloigwa nu kutenda mabaja. 14 Magambu twe tuboa tubi pamwe mukulondana na Kilisto ojwatukola anda ibi tuilekiteje minhalo eituiamina kalakala.

15 Nkombakela pagalenga Majandiko Gachwapi,

“Lele anda nnyoaninge lilobe lyakwe,

makabeganga nimitauje andi kingobu chache chabanganaga.”

16 Bene abilijoa lilobe lya Nnoongo ngabankana? Bo, boaje abalongoliigwa na Musa pabakuboka ku Misili? 17 Nnoongo bachimwa beneke ku yaaka makomi ncheche? Bo, babaje abatei mabaja ngabagwe nu kuwe kupongoti? 18 Nnoongo apalapila, “Bijingije paali pango pu kupomalela,” balenga beneke? Bo, babaje abakana kunnyoa? 19 Tulola kutenda baotwije kujingi kwenio magambu gwangaamini gwabe.

4

Kupomalela kwa bandu ba Nnoongo

¹ Kwa magambu lilagilo lyu kujingi paali pa kupomolela palagi Nnoongo panaboigwaje kuyene tube maha kupala jwajoa kati jinu akachipuje kujingila mwenio. ² Ngutujoa Nhwalo Gwambone putangachigwa kwito andi aputangachigwa ku bandu benia ba lolo. Nambu nhwalo gwenio gwajangiti kileje, gambu bakwetije imani andi bandu abajoa kalakala. ³ Twenga tatuamine kweli tujingi mulipomalelo lyenie, paali penia ngu pukupomolela apakiba akalongela Nnoongo kulenga,

“Nakate kuchimwa, nganapila,
‘Bijingije ngu paali pango pi lipomalelo.’ ”

Nnoongo alenga genia iganukube liengo lyakwe likamilike kutumbu kupangania dunia.

⁴ Kweli mu Majandiko Gachwapi pabi paali apalenga nhwalo gwa lichoba lya chaba, “Nnoongo ngapomalela lichoba lya chaba, ngakotoka kamu maengo gakwe goa.” ⁵ Kabe mu Majandiko ganga alenga, “Bijingije paali pango pu lipomalelo.” ⁶ Yene iigile kwa bandu bange kujingi paali pu kupomolela nambu baba abajoa kalakala Nhwalo Gwambone bajingije magambu gwanga jali gwabe. ⁷ Nnoongo ngabeka lengi lichoba elikemigwa “Lele,” kuboka pa kupeta machoba majingi ngalonge kupete Daudi malobe ugaga agalongila,

“Lele anda nnyoine lilobe lya Nnoongo,
makabeganga nimitauje.”

⁸ Ikabi Yoshua bapile bandu benia lipomalelo lyenie, Nnoongo kabi alongije kabele kunhwalo gu lichoba lenge. ⁹ Ku yene, kubile kupomalela kwa bandu ba Nnoongo andi Nnoongo apapomolela lichoba Iya saba. ¹⁰ Kila jwapakujingila paali pukupomalelo pa Nnoongo maleka liengo lyakwe andi Nnoongo pagaleka maengo gakwe nu kupomolela. ¹¹ Tukachane kujingi mulipomalelo lyene, kupala akabeje mundu jwajoa kati jito ojwapakana kuliagabala andi apabatenda angweto.

¹² Lilobe Iya Nnoongo libi limmomi na Iina makakala, kutema muno kupeta lipanga eliniligwe kongo na kongo. Lyenie kupekenyela mpaka nkati umyojo jito nu muihuke andi lipanga Iina kutema liotwi kuchepa ipagwa na uondo. Lilobe lyenie kagamanya mawacho ga tama mbaja mu myojo ja bandu. ¹³ Kibije kipanganigwa chachoa chikikiite nnongi ja mio ga Nnoongo, kila kilebe kiekuligwe nnongi ja mio gakwe ku jwenio tupaligwa kunnenge itendwa ito yoa.

Yesu nga Nkung'i Nkolongwa

¹⁴ Gambu tukweti Nkung'i Nkolongwa Yesu, Mwana jwa Nnoongo ojwajingi mpaka kumbengu. Ku yene tupaligwa kamu maha imani itulenga mung'omo ito. ¹⁵ Jwenio Nkung'i jwito Nkolongwa amanyi muno kulegeleka kwito, jwombe mwene ngalondoigwa andi twenga ku kila kilebe nambu ateije mabaja. ¹⁶ Tukiegelele panga mbwele kitebu chi kingwana cha Nnoongo juna

gwambone, tupokele kia na gwambone gwakwe gukutujangata kingobu cha malola.

5

¹ Kila nkung'i nkolongwa apambuligwa na Nnoongo kati ja bandu. Jwombe abekigwe ammegele Nnoongo gambu gwa bandu, apange hupo ku Nnoongo nu kupanga lilumbo kwa magambu ga mabaja. ² Magambu jwenio mundu andi twenga aotwi kutenda mabaja gagoa gala, kwayene aotwi kabone kia baba abaoba gambu gwanga manya kilebe. ³ Kwa magambu genia apaligwa kupanga lilumbo ngiti kwa magambu ga bandu tuje, nambu uyo kwa magambu ga mabaja gakwe mwene. ⁴ Abije mundu ojwaotola kukitondabea mwene ku ichima kube nkung'i nkolongwa. Kila mundu apambuligwa na Nnoongo kube nkung'i nkolongwa andi apakiba Aluni.

⁵ Uyo Kilisto jwatukola akitondabieje mwene kube ni ichima ju kube nkung'i nkolongwa, nambu Nnoongo mwene ojwalenga, “Mwe Mamanango, lele nonge bandu boa bamanye kutenda ne nawabinu.”

⁶ Uyo paali pange Mumajandiko ga Gachwapi Nnoongo annenge, “Mwe mma makung'i machoba goa pangapela, kulandanikia ni liengo lyu ukung'i lya Melikizedeki.”

⁷ Yesu apakiba akatama padunia pano, kukuguta kukolongwa na manjochi, ngagongalela nu kunnyopa Nnoongo juna

uwecho gu kunkola muki, magambu Yesu akiba akunhwalalila Nnoongo, Nnoongo ngampenakia. ⁸ Nambu, iganukube akiba Mwana jwa Nnoongo, ngakibola kujali kundela ju kupotekigwa. ⁹ Pajomola kamwa liengo lyakingigwe na Nnoongo, ngabalongalea bandu boa abannyali bakoligwe machoba goa pangapela, ¹⁰ jwombe Nnoongo ngalenga boa bamanye jwenio nga nkung'i nkolongwa andi pukiba ukung'i nkolongwa gwa Melikizedeki.

Ukelebuya nhwalo gu kileka imani

¹¹ Tukweti majingi gukunnengela nhwalo gongo, nambu ukomo kunnengelanga, magambu mangweto makamakata kupenakia. ¹² Ku kingobu chenje mangweto makapaligwa kube makaboli, nambu tango apaligwa mundu ju kummolanga maboulo gu kutumbula nhwalo gwa malobe ga Nnoongo. Mmuji kujonga mabele pampala kulye chakulya kinonou. ¹³ Kila mundu jwapaligwa kujonga mabeele jwenio tango kilemba, amanyije maboulo gi ilebe einhwalali Nnoongo. ¹⁴ Nambu chakulya kinonou nga magambu ga bandu abakomile, benia baotwi kujendeke kukibola kugamanya gambone na mabaja.

6

¹ Tujendeke kukibola maboulo agakomile nu kugaleka maboulo ga kalakala gangakomala gu nhwalo gwa Kilisto, ngiti kujendeke kubola

maboulo ga kalakalaje gangajangata kilebe andaje maboulo ga kalakala nu nhwalo gukunhwamini Nnoongo, ² na aina nduu ji maboulo gu ubaticho nu kummeke maboko nu kuyoigwa kwa bandu na hukumu ja machoba goa pangapela. ³ Genia matutenda anda apai Nnoongo.

⁴ Gambu bandu abapi lumuli nu kupaya kitoi chu kumbengu, ngabapoke Uhuke jwa Chwapi pamwe, ⁵ nu kupaya gambone ga lilobe lya Nnoongo na makakala ga dunia ejika, ⁶ Kuboka pa genia ngibijileka imani jabe, kuwechekanaje benia kabuya balape kabena. Andi bammamba kabena panchalaba Mwana jwa Nnoongo kukunkana nu kunkoya oni pukongolou.

⁷ Nng'onda ogukome ula kila kingobu nu kumalika ipandwa eibape akalemi ipato jenie ipatite kindimba ku Nnoongo. ⁸ Nambu nng'onda anda umalike mikongo ja miba na chinde, gwambonije, ubandakile kulaanigwa na Nnoongo nu pukupela dunia ujochigwa mwoto.

⁹ Nambu makalonga bango iganukube tulenga nyenie, tumanyi kutenda kweli mangweto mmi mundela jambone, ndela jenie jijenda ku ukoligwa. ¹⁰ Nnoongo kutendaje ilebe yanga paligwa, kuyenie alilibilije liengo elinteilinge andaje kupalana kwannaite kwa liina lyakwe, magambu mabegalile bandu bakwe bachwapi na mpaka ngoe tango makabegelela. ¹¹ Tupai muno kummona kila mundu kati jinu alaye kachana ukwakwo mpaka pukupela kupala gaga agunhyobalela galenganile. ¹² Yene makabegangaje

makakata, nambu mmaganga andi abaamine na abaimbalila, ngabapokela agalagila Nnoongo.

Lilagilo lya Nnoongo nga lya kweli

¹³ Nnoongo apampa Ulaimu lilagilo, ngalapila kwa lina lyakwe mwene, magambu abije ojwabi nkolongwa kupeta Nnoongo, kabi otwile kulapila kwa jwenio. ¹⁴ Nnoongo ngalenga, “Kweli kindimba manampa ni ibelei nduu.” ¹⁵ Ulaimu ngalendela ku kuimbalila ku yene ngapokela chache channagila Nnoongo. ¹⁶ Bandu apabalapila, balapila ku jumwe ojwabi nkolongwa kupeta benia, nu kulapila kwenio kulaya kweli ja chache chikilongaligwe. ¹⁷ Nnoongo ngapala kulaya kipola muno kwa abalapile kutenda agalambukaje. ¹⁸ Ibi ilebe ibele, lilagilo nu kulapila, yenie kuotwaje kugalambuka, kuyene Nnoongo kulengaje uwangi, twenga tatubutakile tengela jakwe tupata mwojo gu kulikamu lihyobalelo elibekigwe nnongi jito. ¹⁹ Tukweti lihyobalelo lyene libi andi nanga ja meli mubwomi gwito. Lihyobalelo lyene lipekenyela mpaka pilipazia paali pachwapi muno. ²⁰ Mwene Yesu alongali kujingila mwenio kwa magambu gito jwenio nga nkung'i nkolongwa machoba goa pangapela, kukulandanikia andi liengo lyu ukung'i lya Melikizedeki.

7

Ukung'i gwa Melikizedeki

¹ Melikizedeki jwenio akiba nngwana jwa Salemu na nkung'i jwa Nnoongo jwabi Nkolongwa muno. Ulaimu apabuja kuboka ku

ngondo kwenio ngabakomanga akangwana, Melikizedeki ngajenda ukongana nakwe Ulaimu nu kumpe kindimba, ² jwombe Ulaimu ngampe lipungu lya komi li ilebe yoa eyabapoka kwenio. Pukutumbula lina lyenie Melikizedeki nga “Nngwana jwatenda agapala Nnoongo,” kabe akemigwa nngwana jwa Salemu, akonda “Nngwana jwa Tengela.” ³ Kunhwalo gwa awamundu na amamundu imanyakineje, andaje lungolo lwakwe, andaje kubelekwa kwakwe andaje kujomoka kwakwe. Abi andi Mwana jwa Nnoongo na ajendeke kube nkung'i machoba goa pangapela.

⁴ Nhwacha oti mundu jwenio akiba nkolongwa muno. Mpaka munanhota jwito Ulaimu ngampe lupungu lya komi li ilebe yoa yatola kungondwa. ⁵ Na bandu boa bi kibeledi cha Akalawi na abakiba akakung'i ba Nnoongo. Malagilo ga Musa gapala batole lupungu lya komi ku bandu babe Akaisilaeli, iganukube angweto uyo ngi ibelei ya Ulaimu. ⁶ Nambu jwenio Melikizedeki akiba julungolo lwa Lawije, ati yene apokela lipungu lya komi kuboka kwa Ulaimu, kabe ngampe kindimba jwenio jwakiba ni lilagano lya Nnoongo. ⁷ Kubije na mbwele kutenda nkolongwa kumpe kindimba nchokochoko. ⁸ Kabe, benia akakung'i abapokela lipungu lya komi, bandu tu lichoba limwe kuwe, nambu pamba abapokela lipungu lya komi, nambu kwenio jwombe jwabanchalakicha kutenda abi mmomi. ⁹ Tuotwile, kulenga Lawi kibeledi chakwe kipokela lipungu lya komi jwombe uyo ngalepa lipungu lya komi ku Melikizedeki

kupete Ulaimu, ¹⁰ gambu Lawi akiba nkati mummyai ja anhokamundu ana Ulaimu, kingobu Melikizedeki apakongana na Ulaimu.

¹¹ Kuboka mu ukung'i gwa Akalawi, bandu ba Isilaeli ngabape malagilo gu ukung'i. Anda bandu bakiba tegatega gambu gu liengo li uking'i lya Akalawi, ikapaligwije kube nu ukung'i gonge ogukiba andi ukung'i gwa Melikizedeki na ngiti ogubi andi gwa Alunije. ¹² Magambu ukung'i anda ugalambwike, na malagilo gu ukung'i uyo gapaligwa kugalambuka. ¹³ Bombe Angwana bito minhalo jwenio joa jilengigwa kwabe, akiba jwa kabi jenge mu kabi jenie akibaje ata jumwe jwabegali kitembe cha Nnoongo andi nkung'i. ¹⁴ Imanyikana kipola kutenda Angwana bito baboke mu kabi ja Yuda, Musa alengiti kileje kwa kabila jenie ku nhwalo gu ukung'i.

Nkung'i jonge andi Melikizedeki

¹⁵ Kabe gutulengite ngaga kweli muno, nkung'i jonge jwa Nnoongo jwalandana na Melikizedeki apitile. ¹⁶ Jwenio abekigwije kube nkung'i kwa amuli ji kimundu mundu kengama lungolo lwakwe, nambu kwa makakala ga bwomi gwa machoba goa pangapela. ¹⁷ Magambu banchalaliche kutenda, “Mwe mma makung'i machoba goa pangapela, kwa andi pubi ukung'i gwa Melikizedeki.” ¹⁸ Amuli ja kalakala jela jinhwalo gu ukung'i ngijiboigwa magambu jikiba janga makakala janga ajangata bandu. ¹⁹ Magambu malagilo genia gaotwije kulenganila kilebe chachoa. Nambu ngoe paali pakwe pabekigwe

lihyobalelo elibi lya mbone muno kupete lyenie tuotwile kummandakila Nnoongo.

²⁰ Muno mwa genia, pamba pabi nu kulapila kwa Nnoongo. Nambu mangobu bangiba apabatendigwa akung'i pakibaje nu kulapila. ²¹ Nambu Yesu abekigwe kube nkung'i kukulapila mangobu Nnoongo pannengala, "Angwana balapile, wala bagalambuyaje kupala kwabe, 'Mwe nga makung'i machoba goa pangapela.' "

²² Gambu gwa kulapila kwenio, Yesu nga ojwalibeka lilagano liyono lipitile elibi lya mbone muno.

²³ Kabe, akakung'i bange bakiba nduu magambu kila piika kingobu chabe chukuwe ngabawe kuyene ngabachipu kujendeke ni liengo lyenie.

²⁴ Nambu Yesu nga anda beniaje, jwenio atama pangapela, ukung'i gwakwe ubokaje kwa jwenio.

²⁵ Yene, jwenio aotwile machoba goa kakola boa abannyendelela Nnoongo ku ndela jakwe, magambu jwenio atama machoba goa pangapela akajopela bandu ku Nnoongo.

²⁶ Yene kile chambone muno kwito twenga nga kube na nkung'i andi jwenio, ojwabi chwapi, jwanga malemwa andaje ubaja na akengimeje ndela ja bina malemwa na ajinuligwe kunani muno kumbengu. ²⁷ Ilekine na akakung'i bange ba kalakala, jwombe apaligwije kupanga lilumbo kila machoba, kutumbu mabaja gakwe mwene, nu kwa mabaja ga bandu. Jwenio apanga lilumbo pakamwe, pakamwe nu ku bandu boa, pakipanga mwene kuwe panchalaba. ²⁸ Malagilo kapambula bandu banga otola kube akakung'i

akolongwa, nambu lilagano lya Nnoongo elyali-tenda ku kulapila na lyenie liike kuboka pa malagilo limpambwi Mwana jwombe abekigwe kube tegatega machoba goa pangapela.

8

Lilagano lya kalakala ni lilagano liyono

¹ Kilebe kikolongwa mu ganga agatulengagano nga chenje, twe tukweti Nkung'i Nkolongwa jwa aina jenie, jwenio atama luboko lwa kalelo lwa kitebu chi kingwana chu Ukolongwa kumbengu.

² Jwenio abegele liengo li ukung'i paali pa Chwapi muno, yani liteba lya kweli elichengigwe na Angwana, ngiti na munduje.

³ Kila nkung'i nkolongwa apambuligwe kumpangi hupo ni inyama ku Nnoongo, yene Nkung'i Nkolongwa jwito mpaka na jwenio abe ni kilebe chukupanga. ⁴ Anda jwenio akabi jwa padunia pano, akaba nkung'ije, kwani babi akakung'i bange abapanga lilumbo tela na Malagilo. Maengo gabe ga kikung'i nga kulandanakia tu na kiwili cha gaga agabi kumbengu. ⁵ Maengo gabe ga kikung'i nga kulandanakia tu ngi kiwili cha gaga agabi kumbengu. Magambu Musa apabandakila kuchenga lihema lela, Nnoongo ngannengela, "Ntendeeke kila kilebe kulaya kilandanakio uchache chenannaita kukitombi." ⁶ Nambu ngoe Yesu bampi liengo li ukung'i elibi chwapi kupeta lyabe, andi lilagano elileta kuchikachana kati ja bandu na Nnoongo lyambone muno, gambu libi nikijemo chakwe chambone muno.

7 Magambu anda lilagilo lela lyu kutumbula lyakabije na lilemwa, kabi kubije kabele ni lilagano lya pabele. 8 Nambu Nnoongo ngagabona malemwa ku bandu bakwe ngalenga, “Machoba gaika,

balenga Angwana,
penia mameka lilagano lihyono na bandu buku Isilaeli na bandu buku Yuda.

9 Libije lilagano andi lyale elindeila na akahoko mundu panakamula luboko kaboyanga baboke ku Misili.

Magambu baaminikije mulilagano lyango, na yene nenga na nhagabije, balenga Angwana.

10 Lende nga lilagano elimbaketenda na bandu ba ku Isilaeli machoba gaika, balenga Angwana, mameka malagilo gango mumalango gabe, nukubeka mumyojo jabe.

Nenga mamba na Nnoongo jwabe, nabenia mababa bandu bango.

11 Abije ngu jwapakummola nkola kilambo nnyakwe,

wala jwapakunnenge nnung'una gwakwe, ‘Mummanyé Nngwana.’

Magambu boa, akachokochoko na akakolongwa, mabamanya nenga.

12 Manalekekea mabaja gabe, nikombokeje kabele mabaja gabe.”

13 Ku kulenga nhwalo gwa lilagano lihyono, Nnoongo ngaliboya lyale likutumbula, na chachoa chikilalite nu kube cha kalakala kibandaki kuboigwa.

9

Kugongalela padunia nu ku mbengu

¹ Lilagano li kutumbula lyakiba na chalia yakwe yu kung'ongale Nnoongo ni likiba na paali pakwe pa chwapi pukugongalela padunia pano. ² Ngapachengigwa liteba nkati likiba na yumbi ibena, chumbi chukutumbula pakemigwa paali pa Chwapi, mwenio mwakiba nu utala kukubeke muli na mecha na mikate ejipangigwe ku Nnoongo. ³ Kunyuma ji lipazia lya pili nkati ji lihema pakiba na chumbi kikemigwa Paali Pachwapi muno. ⁴ Mwenio mukiba na kitembe echibatendaki kujaabu magambu ga kuukilikia ubani ni lichanduku lya lilagano, lyombe lyakiba lipakaigwe jaabu ingonu yoa, nkati jakwe mwakiba ni kibega cha jaabu echikikiba na chakulya echikikemimwa mana, echikikiba chakulya chu kupongote, bokola ja Aluni ejikiba jiiipwike maamba, ni ibao ibele eiandikigwe Malagilo komi ga Nnoongo. ⁵ Panani ji lichanduku pakiba ni ipanganigwa ibena ina mapapanilo eilaya kutenda paali penia pabi ni kibumo cha Nnoongo, mapapanilo gabe ngagaekela panani ji kiekelo chi lichanduku kulaya paali apalekeke mabaja ga bandu. Nambu ngoe kingobu chakweje chukulenga muno minhalo jenie.

⁶ Na kila kilebe apikikiba kibekigwe kila machoba akakung'i ngabajingi paali pukutumbula pi lihema nu kamu liengo lyabe li ukung'i. ⁷ Nambu nkung'i nkolongwa jikajakwe nga ojwapaligwa kujingi paali pa pili, kabe atenda yene pakamwe tu kwa chaka chimwe kongo apotwi

myai ejapanga ku Nnoongo kwa magambu gakwe mwene na kwa magambu ga mabaja ga bandu agabatendangite panga manya. ⁸ Kundela jenje Uhuke jwa Chwapi alaya kutenda kongo lihema likutumbula likiba tango likajema, ndela jukujingi paali pa Chwapi muno jikiba tango janajogoligwaje. ⁹ Nhwalo gongo kulandanakia na mangobu ga ngoe, penia hupo na malumbo gapangigwa ku Nnoongo nambu yenie kuotwaje kuboya nhwigo gwa mabaja mumwojo ja bandu abang'ongale Nnoongo, ¹⁰ genia goa gabi mu yakulya nu yukunywee ndela nduu ikikijeguya. Genia goa malagilo ga kunja tu, na makakala gakwe kupela magambu Nnoongo apakuten-dekea ilebe yoa ibe iyono.

¹¹ Nambu Kilisto aike, ojwabi Nkung'i Nkolongwa ju ilebe yambone, eibi ngoe. Jwenio ngajingila mu lihema likolongwa elibi tegatega muno, lyanga tenganechigwa na bandu, ngiti paali padunia ejipanganigwe jenoje. ¹² Jwombe ngajingila Paali Pachwapi pakamwe tu, kiti apotwile myai, ngiti myai ja mbui ni likoga lya ng'ombeje, nambu apotwile myai jakwe mwene, kundela jenie ngatulete ukomboi gwa machoba goa pangapela. ¹³ Bandu abakiba akachapu ku nhwalo gu kung'ongale Nnoongo ngabajeguigwa kwa kamichi myai ja mbui na ji likoga lya ng'ombe pamwe na maliu gi likoga lya ng'ombe. ¹⁴ Nambu, kwa myai ja Kilisto, ilebe ikolongwa muno kutendigwa! Kwa makakala gu Uhuke jwa machoba goa pangapela, Kilisto ngakipanga mwene lilumbo elibi tegatega ku Nnoongo. Myai jakwe majitujeleya myojo jito kupala tammegele

Nnoongo jwabi mmomi.

¹⁵ Kuyene jwenio nga nchikachani jwa lilagano lihyono lyenie abakemigwe na Nnoongo baotwile kupokela kindimba cha machoba goa pangapela chabalagila. Kiu chakwe chakombo bandu kuboke mumalemwa agabatendite kingobu cha lilagano li kutumbula.

¹⁶ Ku nhwalo gu lilagano lyu kuandika kujeketeligwaje mpaka jwaandike amanyikane kutenda awile. ¹⁷ Lilagano liulichi kulenganakigwa mpaka kupiti kiu, gambu lilagano li ulichi kujeketeligwaje anda jwaandike abi tango mmomi.

¹⁸ Magambu lilagano li kutumbula libekigwije panga myai. ¹⁹ Kukutumbula Musa ngabatan-gachila bandu malagilo goa andi apibile mu Malagilo, kuboka penia ngatola myai ji likoga lya ng'ombe pamwe na mache na maamba ga litutwe lya husopo pamwe ni litonji likele ngakimichi kitabu cha malagilo na bandu boa. ²⁰ Musa ngalenga, "Jenje nga myai ejichalakicha lilagano elinnagiligwe na Nnoongo kupala mulijali." ²¹ Uyo Musa ngalimichi myai lihema lela ni ilebe yoa ibi mukitembe cha Nnoongo. ²² Elo, kupala kwa Malagilo kila kilebe kiotole kujeguigwa kwa myai na mabaja uyo galekekigwa kukujita myai.

Lilumbo lya Kilisto kuboya mabaja ga bandu

²³ Ilebe yenje ipaligwa kujeleigwa kwa myai na kwenio kulandanikia tu ku yae ibi ya kweli yukumbengu. Nambu ilebe yu kumbengu ipaligwa kujeleigwa ku lilumbo elibi lyambone muno. ²⁴ Magambu Kilisto ajingije

paali pa Chwapi papachengigwe na bandu, che-
nie nga kilandanakio tu kwa chache echikibi
kweli. Jwombe ngajingila kumbengu jenie ngoe
ajema nnongi ja Nnoongo kwa magambu gito.
²⁵ Nkung'i nkolongwa jwa Akayahudi ajingila
paali pa Chwapi muno kila chaka kongo abi na
myai ja kinyama, nambu Kilisto ajingije mweno
kupala akipange mwene pajingi, ²⁶ magambu
ikabi yene, Kilisto apaligwe kupotekigwa pajingi
kutumbu pipanganigwa dunia. Nambu kweli
apitile mala pakamwe, pibandaki kupela apitile
mala pakamwe tu kuboya mabaja ku kukipanga
mwene abe lilumbo. ²⁷ Kila mundu kuwe
pakamwe tu, nu kujema nnongi ja hukumu ja
Nnoongo, ²⁸ uyo na Kilisto jwenio ngakipanga
lilumbo pakamwetu kwa magambu ga kugaboya
mabaja ga ajingi. Papakubuja kabele, ngiti
kwa magambu ga mabaja je, nambu nga kwa
magambu ga kakombola baba abannendela kwa
chuna.

10

¹ Kwa yene Malagilo kiwili tu cha ilebe
yambone eipakuika na ngiti picha tegatega ya
ilebe ya kwelije, lilumbo ulyale lya malag-
ilo eipangigwa chaka mpaka chaka, kuotwaje
ngu katenda baba abagongalela babe tegatega.
² Anda bandu benia abanng'ongalela Nnoongo
bakabi bajeguigwe mabaja gabe kweli, kabi bik-
ibwenije kabele kube bina mabaja nu kupanga
malumbo kabi kujendakije kupanga malumbo.
³ Nambu malumbo genia gatendigwa kila chaka
kakombokea bandu kutenda bakweti mabaja

gabe. ⁴ Magambu myai ja ng'ombe na mbui kuotwaje ngu kuboya mabaja.

⁵ Nga magambu Kilisto apakiba akaika padunia, ngannengela Nnoongo, “Mapaije hupo andaje lilumbo li inyama, nambu nenga gumbanganikie mmele.

⁶ Lilumbo li inyama yu kutinia andaje malumbo gukuboya mabaja gunhwalalije.

⁷ Penia nganenga, ‘Mbi pamba, Mwe, Mana Nnoongo, kulenganakia gambaligwa, andi panyandikigwe Mumajandiko.’ ”

⁸ Panani palenga, “Mpaije nu kunhwalalije lilumbo li inyama yu kutinia, na malumbo gukuboya mabaja.” Alenga yene iganukube malumbo genia gapangigwa andi pagapala malagilo. ⁹ Penia ngalenga, “Mbi pamba, Mwe mana Nnoongo, nhike kamula gampala mwenga.” Yene Nnoongo ngaliboya lilumbo likutumbula lyenie ngammeka Kilisto kube lilumbo.

¹⁰ Magambu Yesu Kilisto ngalenganakia kupala kwa Nnoongo, twe tujeguigwa mabaja gito ku lilumbo kukuboigwa mmele gwakwe gwapanga mala pakamwe tu bai.

¹¹ Kila nkung'i kamwa liengo lyakwe lyukung'ongalela Nnoongo lya kila machoba nu kupanga malumbo ugaga pajingi, lilumbo lyangaotola ngu kuboya mabaja. ¹² Nambu Kilisto ngapanga lilumbo limwe kwa magambu ga mabaja goa, machoba goa pangapela, kuboka penia ngatama kingonu cha kalelo cha Nnoongo, ¹³ kutumbu kingobu chenie balenda

akangondwa bakwe batamile. ¹⁴ Ku lilumbo lyakwe limwe, batei balimbe machoba goa pangapela boa abajeguigwe mabaja gabe.

¹⁵ Nu Uhuke jwa Chwapi matupa kuchalakicha kwakwe. Pukutumbu alenga,

¹⁶ Angwana balenga, “Lende nga lilagano elimbakulagana nabo, machoba agaika, mameka malagilo gango mumyojo jabe, nukugaandika mumalango gabe.”

¹⁷ Kabe ngalenga, “Nagawachije ngu kabele mabaja gabe, wala itendwa yabe yu ubaja.”

¹⁸ Yene mabaja anda galekekigwe, kupaligwaje kabele kupanga malumbo gu kuboya mabaja.

Tunhwegelele Nnoongo

¹⁹ Akalongo, ku myai ja Yesu tuptite mwojo gwanga jogopa kujingila paali pa Chwapi.

²⁰ Kilisto atujogoli ndela nhyono, ndela ejitulongalea ku bwomi, kupete lipazia lyenie, yani mmele gwakwe mwene. ²¹ Tukweti

Nkung'i Nkolongwa juna kinala ku nyumba ja Nnoongo. ²² Kwa yene tummandakile Nnoongo

kwa mwojo gwa kweli ni imani tegatega nu ku myojo ejijegwike kuboke gambu gwa myojo mibaja nu kumibele ejijeleigwe kwa mache ga chwapi. ²³ Tuagabale muno lihyobalelo

lya imani ito, lyakagalambukaje, magambu Nnoongo ojwabekite lilagano lyakwe nga juna

kuaminika. ²⁴ Tukachane kujangatana kwa magambu ga kupala nkachane kupalana nu kutenda gambone. ²⁵ Tukakotokaje kongana pamwe, andi

lukobo lwa bandu bange banga kongana. Nambu

tupaligwa tupegane mwojo andi putumanyi kutenda lichoba lya Angwana libandakile.

²⁶ Magambu, andatujendekie kutenda mabaja nyamii kuboka pa kumanya kweli, libije lilumbo elioti kupangigwa kabele kwa magambu ga kuboya mabaja. ²⁷ Echikiigile kulende kwa mbelele hukumu ja Nnoongo na mwoto nkale ogupakajomola boa abankana Nnoongo. ²⁸ Mundu jwajoa jwangaagabala Malagilo ga Musa, ngakomigwa pangabe na kia anda pabi na uchalakichi gwa bandu abele andaje atatu. ²⁹ Bo, mundu jwanga nhwagabala Mwana jwa Nnoongo nu kujibembula myai ji lilagano lya Nnoongo ejinnyegwiye na mundu jwantukana Uhuke jwa Nnoongo jwatupe kindimba, apaligwa kupata hukumu ngolongwa andi nike? ³⁰ Magambu tuumanyi jwalengita, “Nenga manepa kisasi, nenga manepa,” na jwombe ngalenga uyo, “Angwana mabahukumula bandu bakwe.” ³¹ Kilebe chu kujogopa muno Nnoongo anda ampukile nu kunhwukumula!

³² Nkombokelange agapitile machoba gu kutumbula kuboka pa kukibola nhwalo gwa Kilisto. Iganukube machoba genia makiba na kupotekigwa kujingi, mangweto ngunhwimbililanga. ³³ Chengi kingobu ngantukanigwa na kumpe oni nnongi ja bandu, chengi kingobu ngannyeketela kikilonda na abapotekigwe ndela ujojo. ³⁴ Kweli ngamabone kia bandu ababi mukipungo na pabampoka ilebe inu ngunhwalalila mwojo gambu ngammanya kutenda nkwati ilebe yambone muno nu yukujendeke

machoba goa pangapela. ³⁵ Makaoyangaje lihyobalelo linu, gambu lipakumpe hupo ngolongwa muno. ³⁶ Mpaligwa kuimbalila kupala nhwotolange kulenganakia gapala Nnoongo nu kupokela chache chalagile. ³⁷ Magambu Majandiko ga Chwapi galenga,
 “Tigi kachoko tu,
 ojwalendaligwa kuika, maikage,
 achelwaje.

³⁸ Nambu mundu ojwatama kukunhwalali
 Nnoongo malama ku imani,
 nambu anda abujite unyuma
 nenga nunhwalalije jwenio.”

³⁹ Nambu twenga tubandu ababuja unyuma nu kujomoka, nambu twe tabandu bina imani nu koligwa.

11

Imani

¹ Kuyene imani nga kweli ji ilebe eituhyobalela, nu kuiamini ilebe yangabonekana.

² Magambu kwa yene akananhota bito ngabachalakicha, Nnoongo ngabalumbalila gambu gwa imani jabe.

³ Ku imani twenga tumanyi kutenda dunia ngijipanganigwa ku lilobe lya Nnoongo, ilebe eibonekana ipanganigwe kuboke mu yangabonekana.

⁴ Ku imani Abeli ngapanga lilumbo kwa Nnoongo elibi chwapi kupeta lya Kaini. Kwa imani jakwe Abeli ngaboneka jwambone nnongi ja Nnoongo, mwene Nnoongo ngachalakicha

malumbo gakwe. Kwa imani jakwe Abeli tango akalongela iganukube awile,

⁵ Ku imani Henoki ngatoligwa na Nnoongo, akaweje. Abonekinije kabele magambu Nnoongo akate kuntola. Andi piandikigwe mu Majandiko ga Chwapi kutenda jwenio tango nu kutoligwaje kumbengu, Nnoongo ngachalakicha kutenda jwenio ateije mabaja. ⁶ Panga imani kuwechekanaje kunhwalalila Nnoongo. Kwa magambu kila mundu ojwannyendele Nnoongo mpaka aamini kutenda Nnoongo abile nu kutenda bagoya abampalapala.

⁷ Imani ngijintenda Nuhu aagabale agakelebuya Nnoongo ku ilebe eipakuika yangabonekana. Ngatengenecha safina mwenio ngakomboligwa jwenio pamwe na akalongo mundu. Kukilebe chenie Nnoongo ngijihukumu dunia, Nuhu ngabonekana jwambone nongi ja Nnoongo kupete imani yakwe.

⁸ Ku imani Ulaimu ngannyali Nnoongo apakemigwa ajende kukilambo Nnoongo champe kibe chakwe. Iganukube Ulaimu akumanyije kwajenda, ngajenda. ⁹ Ku imani ngatama andi nng'eni mukilambo echannagila Nnoongo. Ngatama kwenio mu lihema anda apatama Isaka na Yakobo, benia uhyo ngabatama mulilagilo ulyale. ¹⁰ Gambu Ulaimu akiba akalendela kilambo china kijemo chambone, kilambo chenie mwene Nnoongo ojwakiwachila kube kitame pangapela. ¹¹ Ku imani uyo Sala ngaamini kutenda Nnoongo kulenganakia malagilo gakwe, kuyene ngaoto kupata ndumbo iganukube akiba mbuja. ¹² Ku

yene, kuboکه mundu jwenio jumwe, Ulaimu, jwakiba andi awile, ngabapiti bandu nduu bangabalangika andi ndondwa yu kumbengu na andi nhwangi gu kumbwani.

¹³ Bandu benia boa ngabaweganga kongo babi na imani. Ngabaweganga tango nu kupokeje ilebe eikiba alagine Nnoongo, nambu kutali ngibibona, ngabaala mwojo na angweto ngabalenga mu ng'omo yabe kutenda twe takamageni na takapeta ndela padunia. ¹⁴ Bandu abalenga ilebe andi yene, balaya kipola kutenda bikipalapala kilambo cha kweli. ¹⁵ Bikikiwachi kilambo echibabokanga lolo, kabi baotwi kubuja kwenio. ¹⁶ Nambu ngoe bapalanga kilambo echikibi chambone muno, yani kilambo chu kumbengu. Nga magambu Nnoongo abikulolaje oni andabankemite jwenio Nnoongo jwabe, kwa magambu jwenio mwene tayali bapanganakie kilambo.

¹⁷ Ku imani Ulaimu ngampanga lilumbo mwana jwakwe Isaka kingobu Nnoongo apalondoya imani jakwe. Ulaimu nga jwapata lilagano, jwenio ngajeketela kumpanga lilumbo mwana jwakwe iganukube akiba jwenio tu, ¹⁸ iganukube Nnoongo akiba annengile, “Ibelei inu ibakuboکه kwa Isaka.” ¹⁹ Ulaimu ngaamini kutenda Nnoongo aotwile kayoya abawile, na kweli Ulaimu ngampata kabele Isaka kuboka kwa abawile, kukulandanakia kwenio.

²⁰ Ku imani Isaka ngabalumbi kindimba Yakobo na Esau, bapatange kindimba muno echikipakuika mumachoba agaika.

21 Ku imani Yakobo apabandakila kuwe, ngabape kindimba kila mundu jwa ingota ya Yusufu, nganng'ongale Nnoongo akajegemekia bokola jakwe.

22 Ku imani Yusufu apabandakila kuwe, ngalenga nhwalo gu kuboka kwa Akaisilaeli mu kilambo chu Kumisili nu uhyo ngabalenge nhwalo gu iyupa yakwe.

23 Ku imani achikibelei ba Musa ngabanhwiya Musa kwa myei mitatu kuboka pu kubelekwa. Magambu bammona kualala muno, na bajo-gopingije amuli ja nngwana Falao ju Kumisili.

24 Ku imani Musa apakiba mundu munan-hota, ngakana ukemigwa mwana jwa biti Falao. ²⁵ Ngalola mbaya kulaga pamwe na bandu ba Nnoongo kuliko kualila mwojo mabaja kukungobu kichoko tu. ²⁶ Akamanya kutenda kulaga kwa magambu ga Kilisto jwatukola kubi kwambone muno kupeta kipato choa chi kikilambo cha Misili, magambu akiba akalolela hupo eipakuika.

27 Ku imani Musa ngaamwa kuboka kukilambo cha Misili panga jogopa lilaka lya nngwana, na wala abujitije unyuma, kwani akiba anda mundu ojwamweni Nnoongo jwangabonekana.

28 Ku imani ngabeka Pasaka jikutumbula, ngalagi myai bapakaye unani mumilyango, kupala mpakachi nkomi akakomaje akinalome abatumbwi kubelekwa ba kabi ja Isilaeli.

29 Ku imani bandu buku Isilaeli ngabajomboka baali ja Shamu andi batyanga pajomo, nambu

Akamisili apabajiga kutenda yene ngabawaganga na mache.

³⁰ Ku imani bandu buku Isilaeli ngabatindi boma ji kilambo cha Yeliko kwa machoba saba na boma jenie ngijigwe. ³¹ Ku imani Laabu ojwakiba nngongola awije pamwe na baba aban-nemwite Nnoongo, kwa magambu bakapoke akaingakii kwa tengela.

³² Nongela nike muno? Kibije kingobu chukujendekea kulongela nhwalo gwa Gidioni, Balaki na Samsoni na Yefita na Daudi na Samweli na akalondoli ba Nnoongo. ³³ Ku imani benia ngabaoto kuputana na akangwana bilambo yenge, ngabaotola. Ngabatawala pipaligwa na kabeka bandu bajali malagilo, ngabapokela ilebe eyalagila Nnoongo. Ngibitaba kano ya maimba, ³⁴ ngabaimianga mwoto nkale, ngabajepa mapanga, bakibanga banga makakala nambu ngabapata makakala. Ngababe ndii mu ngondo, ngabagaotola matyala mageni. ³⁵ Na, akikege abaamine ngababukia akalongo mundu abawile kongo bahyoigwe.

Bange kati jabe ngabakana kulekekgwa, ngabapotekigwa mpaka kuwe kupala bahyoigwa nu kujingi mu bwomi gwambone muno.

³⁶ Bange ngababekigwa unhweno na kaputa bokola na bange ngabataba mitondolo na kajigili mukipungo. ³⁷ Bange ngabakomigwa kukuputigwa maganga bange ngabaeketigwa ipandi ku michumeno bange ngabakomigwa kwa mapanga. Ngabatindila tindila kongo bakwindangite mambendela ga mambelele na mambendela ga mbui bakiba bandu akaoch

bakapotekigwa nu katende mabaja. ³⁸ Bandu benia ngubunhwamini Nnoongo, nambu bandu ba dunia jenje bakiba akabaja muno kuyene bapaligweje kube na bandu andi benia. Abunhwamine Nnoongo ngabatindi tindila kupongoti nu kuitombi, ngabatama mumachela nu munduka ya pae.

³⁹ Bandu benia Nnoongo ngachalakicha imani jabe. Ata yene bapokije ilebe eyabalagila Nnoongo, ⁴⁰ magambu Nnoongo akiba atupanganiki ilebe eibi yambone muno magambu gito, kupala akangweto bakakamilikaje panga twenga.

12

Awabito ana Nnoongo bikelebuya ingota yabe

¹ Twenga tukweti kikuta kikolongwa cha akachalakichi nnongi jito. Yene tuboye kila kilebe echitukolwa na mabaja agatuonenela. Tubutuke mbelo kukuimbalila kukupetana kukubi nnongi jito. ² Tannolekea Yesu ojwatumbula imani ito na ojwapakulenganakia. Magambu amanyi laa japakupata ngaimbalila kuwe panchalaba panga lola oni na ngoe atama luboko lwa kalelo lwa kitebu chikinala cha Nnoongo.

³ Nhwachange nhwalo gwa ilebe eyampata Yesu, apaotwile kuimbalila kanigwa kukolongwa na bandu bina mabaja. Makapweleje wala makatopoka mwojoje. ⁴ Nhwalo gwa kujomana magambu gwa mabaja, mangweto nnyitangitije myai magambu gwa genia. ⁵ Bo, nnibalile

¹⁴ Nkachanange kutama kwa tengela na bandu boa. Ntamange mubwomi gwa chwapi, kwa magambu abije mundu ojwapakabona Angwana panga bwomi anda gwenio. ¹⁵ Nkachanange muno mundu jwajoa akaika kuoyaje upeelee gwa Nnoongo. Mmaganga maha kupala nkega mmaba gukayokaje kati jinu na kachumbuya bange ku uchungu gwakwe. ¹⁶ Mmaganga maha kupala kati jinu pakabeje na mundu nngongola andaje mundu jwangann'ongalela Nnoongo anda Esau, ojwaucha upeelee gwakwe gu kutumbu kubelekwa kwa kukulye chaliko chimwe. ¹⁷ Mangweto mmanyi kutenda ata apapaila kupata kabele kindimba chenya echikikiba chakwe, ngakanaligwa, magambu apatiti kabeje napachi ju kulapa, iganukube akapalapala kwa manjochi.

¹⁸ Mangweto maikilingije kukitombi cha Sinai, kikiba chukamulika andi Akaisilaeli pubikiikila kitombi cha Sinai, Kitombi chenye kijaka mwoto nu kube lubendu tii, nu kujogoya muno, ¹⁹ kuguguma ku lipenga nu kujoanika kulilobe. Akaisilaeli ngibilijoa lilobe lyenie ngabajopa bakajoangaje kabele, ²⁰ gambu baotolingije kuimbalila amuli ejipangigwe, "Ojwapakunyula kitombi chenye, ata ikabi kinyama, kipakuputigwa maganga." ²¹ Genia goa gabonekina gu kujogoya muno, ata Musa ngalenga, "Ndenda kujogopa muno nu kulendema."

²² Nambu mangweto nhwikangite ku kitombi cha Sayuni, kukilambo cha Nnoongo jwabi bwomi. Nhwikangite ku Yelusalemu, kilambo chu kumbengu, kwenio maelufu akapakachi bu

kumbengu bakonganinge kwa laa pampapala. ²³ Nhwikangite kungongano kwa ababelwike pitumbula ba Nnoongo, bombe maina gabe gaandikigwe kumbengu. Nnyemanga nnongi ja Nnoongo ojwabi hakimu jwa boa, nnongi ji uhuke gwa bandu bambone ababekigwe bambone. ²⁴ Nhwikilinge kwa Yesu ojwabi nchikachani mu lilagano lihyono na myai jakwe ijimichigwe jilonge na twenga ilebe yambone kupeta myai ja Abeli.

²⁵ Mmaganga maha makakanaje kumpenekia jwenio jwalonge namangweto. Andi baba abakana kumpenekia jwankelebuya pamba padunia bakombokingije, twenga tuotolabo komboka anda tukanite kumpenekia jwenio ojwatukelebuya kuboka kumbengu? ²⁶ Kingobu chenie lilobe ngililendema padunia, nambu ngoe alagile kabele, “Manendemeya kabena dunia, nambu ngiti dunia tuje uyo na mbengu.” ²⁷ Lilobe lende, “Kabele,” litulaya kutenda ilebe ya kalakala ilendemeigwa ipakuboigwa yoa, kupala ilebe iyono iigala pangalendemiigwa.

²⁸ Twenga tube nu kulumba, gambu tupokela kingwana changalendemela. Twenga tunyenyepe nu kunng'ongalela Nnoongo kundela ejitupakunhwalalila jwombe kugongalela kukupwelela, ²⁹ kweli Nnoongo jwito nga mwoto nkale ogujomala.

13

Pipaligwa kunhwalalila Nnoongo

¹ Nnyendekea kupalana kulongo. ² Makalibilije kapokelanga akamageni, gambu kukutenda yene bandu bange bakapokelanga akapakachi kuboka kumbengu panga manya. ³ Makombokelange ababi kukipungo andi ntabigwe mmene mangweto. Makombokelange abapotekigwa andi mpotekigwa mmene mangweto.

⁴ Nhwalo gu kutolana upaligwa kuechimigwa na bandu boa, utwai gukabeje mukutolana kwabe. Nnoongo mabahukumula akangongola na akamalaya.

⁵ Makabe mabandu bu kupala muno uloije, nambu ntochekange ni ilebe einkweti. Mwene Nnoongo alengite, “Ninnekejje, wala nannyeaje ngu.” ⁶ Nga magambu tuoto kulenga, “Angwana nga ajangati bito, nijogopaje.

Mundu apakututenda bo?”

⁷ Makombokelange achiilongoi binu abantagachila lilobe lya Nnoongo. Nhwingakie gwicho majendo gi ilongochi inu pabatamanga nu kuwe, makajigange imani jabe. ⁸ Yesu Kilisto nga ujwajo licho, leleno na jwangapela. ⁹ Makaangaikaje kongo na kongo kwa maboulo gange gi kigeni. Upeele gwa Nnoongo chwapi gulimbia iuke inu na wala ngiti amuli ja nhwalo gwa chakulyaje, amuli jenie jannyangitije ngu mundu jwajoa ojwajikengime.

¹⁰ Twenga tukweti kitembe chenye ababegelela mu lihema bapaligwije kulye ilebe ya mwenio.

¹¹ Nkung'i nkolongwa jwa Akayahudi kuleta myai ja inyama mu Paali Pachwapi na kupanga

lilumbo kwa magambu ga mabaja, nambu inyama yenie kitinia panja ja kambi. ¹² Uyo Yesu mwene, ngapotekigwa nu kuwe panja ji kilambo kupala bajeguya bandu kwa myai jakwe mwene.

¹³ Lele tukajogopaje tuboke tunnyendele panja ji likambi tukakanigwa andi pakanigwa jwenio.

¹⁴ Magambu padunia pano tukwetije kilambo chukulama, tukilolela kilambo chikiika. ¹⁵ Kwa ndela ja Yesu, tujendeke kumpangi Nnoongo lilumbo lya chipa machoba goa, mana gakwe nga malobe gito putulenga Yesu nga Nngwana jwito. ¹⁶ Makalibililangaje kutenda gambone nu kujangatana, magambu genia nga malumbo aganhwalalila Nnoongo.

¹⁷ Maagabale achiilongoi binu na ukamula amuli yabe, benia bagoya uhuke gwinu kilo na mui benia bapakulandulila ku Nnoongo nhwalo gwa maengo gabe. Mpaligwa kajoa kupala bakamu maengo gabe kukuala mwojo bukubona nhwigoje gambu yene innyangata kileje mangweto.

¹⁸ Nnyendeke kutujopela natwenga. Tumanyi kutenda myojo jito jibi kutulengeje kutenda tute kulemwa, magambu tupala kube na majendo gambone ku ilebe yoa. ¹⁹ Nannyopanga muno unyopelange kupala Nnoongo amuye kwinu chokwe andaiwechikine.

Kung'ongale Nnoongo ni kindimba

²⁰ Nnoongo jwatupi tengela anhyoite Nngwana jwito Yesu Kilisto kuboka kwa abawile, ojwabi Nchungi Nkolongwa ju mambelele kupete myai ji lilagano lya machoba goa pangapela. ²¹ Nnoongo ampegange kila kilebe chikibi chambone kuyene

nhwotolange kamu agapala. Uyo kupete Yesu Kilisto jwenio atenda maengo nkati jinu agagunhwalali mwene. Kupete Yesu kibe kibumo pangapela! Unhyo.

Malobe gukujomolela

²² Makalongo bango, nannyopa nhwimbililange pampoke undo ganannengalinge gambu nunhwandaki machoko tu mubalua jenia. ²³ Mbala kunnengelanga kutenda nnongo gwito Timoteo alekekiigwe kuboka mukipungo. Anda ajombakite kuika pamba chokwe, manhika nakwe kwenio.

²⁴ Mapatange abali achiilongi binu boa pamwe na bandu ba Nnoongo! Akalongo ba kilambo cha Kuitalia bampatanga abali. ²⁵ Mmoa tunnyopelanga upeelee gwa Nnoongo.

Ngindo New Testament 2015
The New Testament in the Ngindo language of
Tanzania, 2015

copyright © 2015 The Word for the World

Language: Ngindo

Translation by: The Word for the World

Contributor: The Word For The World

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

d5116cc2-3c1c-51ad-b1b2-7dde35a6f8cb